ROK XXXVII. NUMER 11.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 25 listopada 1933 r.

KUP CEGIEŁKĘ NA RZECZ BUDOWY SZKÓŁ POWSZECHNYCH!

TREŚĆ:

1.

Zaliczanie lat wojennych do emerytury.

Rozporządzenie Ministerstwa Skarbu z dnia 9 października 1933 r. Nr. D. I. 52054/EM/33.

Ministerstwo Skarbu przesyła do wiadomości i zastosowania okólnik Ministerstwa Spraw Wojskowych z 18-go września 1933 roku Nr. 5620 I/2/Emer. w przedmiocie zaliczania lat wojennych w Państwie Polskiem

w myśl art. 15 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 42/31, poz. 380), w brzmieniu ustawy z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239).

Dyrektor Departamentu *(—) M. Węgrzynowski.*

Okólnik Ministerstwa Spraw Wojskowych, Departament Intendentury, z dnia 18 września 1933 r. Nr. 5620/I/2/Emer.

Wobec licznych zapytań w sprawie interpretacji postanowień art. 15 ustawy emerytalnej oraz nasuwających się niektórym O. K. wątpliwości zawiadamiam zgodnie z opinją Min. Skarbu, wyrażoną pismem L. D. O. 20586/Em/33 z dnia 15 września 1933 r. co następuje:

Postanowienia ust. 1 wspomnianego artykułu określają ściśle warunki, w których ma miejsce podwójne zaliczenie do wysługi emerytalnej służby wojskowej względnie cywilno państwowej podczas wojny.

O ile chodzi o służbę wojskową artykuł ten wyraźnie postanawia, że każdą służbę wojskową a zatem służbę w W. P. oraz w polskich formacjach, uznanych przez Państwo Polskie, a odbytą podczas wojny w czasie od dnia rozpoczęcia działań wojennych do dnia podpisania traktatu pokoju (t. j. do dnia 18 marca 1921), zalicza się podwójnie do wysługi emerytalnej.

Co się zaś tyczy podwójnego zaliczenia służby cywilno - państwowej do wysługi emerytalnej art. 15 ustawy emerytalnej, rozróżniając wyraźne dwa wypadki, w których ma miejsce podwójne zaliczenie tej służby, postanawia, iż podwójnemu zaliczeniu do wysługi emerytalnej podlega:

a) Czas rzeczywiście pełnionej służby cywilnej na terenie operacyjnym, podporządkowanym dowództwu armji, czyli czas służby w innych gałęziach służby państwowej, pełnionej na obszarze operacyjnym (np. Min. Skarbu, Min. Poczt i Tel., Min. Spraw Wewn. i tp.).

Z zastrzeżenia, iż służba musi być rzeczywiście pełniona, wynika, że nie podlega podwójnemu liczeniu czas, w którym funkcjonarjusz państwowy przebywał wprawdzie na terenie operacyjnym podporządkowanym dowództwu armji, lecz służby z jakiegokolwiekbądź powodu faktycznie nie pełnił np. z powodu urlopu, nieczynności urzędu i t. p.

O zaliczeniu podwójnem decyduje wyłącznie fakt pełnienia służby na terenie operacyjnym podporządkowanym dowództwu armji, przyczem bez znaczenia jest okoliczność, czy siedzibą urzędu, do którego funkcjonarjusz etatowo należy, znajduje się na terenie operacyjnym, czy też nie.

b) Okresy służby cywilnej rzeczywiście pełnionej w formacjach wojskowych a zatem okresy służby (cywilno - państwowej, rzeczywiście pełnionej) w formacjach, instytucjach, urzędach, zakładach wojskowych.

Wobec niewprowadzenia przez ustawodawcę w wypadku ad b) zastrzeżenia, o którem mowa jest w wypadku przytoczonym pod a), obojętną jest zatem rzeczą, czy służba cywilno państwowa pełniona w formacjach (zakładach, instytucjach, urzędach) wojskowych była pełniona podczas wojny na obszarze operacyjnym, czy też nie.

Natomiast o ile chodzi o częściową mobilizację, to wobec odmiennych od poprzednio wyłuszczonych zasad postanowień ustawy emerytalnej podwójne zaliczenie czasu służby do wysługi emerytalnej — zgodnie z postanowieniami 2-go ustępu art. 15 ustawy emerytalnej — ma miejsce jedynie: a) w odniesieniu do osób cywilnych i wojskowych, pełniących

służbę w formacjach (oddziałach, zakładach, instytucjach, urzędach) zmobilizowanych a pozatem, b) w odniesieniu do wojskowych (również niezawodowych), zatrudnionych w M. S. Wojsk. i Naczelnem Dowództwie.

Szef Departamentu Intendentury: *dypl. plk. int. Masny.*

Pismo Izby Skarbowej I. we Lwowie z dnia 17 października 1933 r. L. W. VI. 145014/33.

Przesyłam do wiadomości, z prośbą o wydanie właściwych zarządzeń, aby przy przesyłaniu aktów osobowych Izbie Skarbowej I. we Lwowie do wymiaru zaopatrzeń emerytalnych stwierdzono, czy dany funkcjonarjusz pełnił rzeczywiście służbę cywilną na terenie operacyjnym, podporządkowanym dowództwu armji w czasie od listopada 1918 do 9 czerwca 1919, od 22 czerwca 1919 do 3 lipca 1919 i od 10 sierpnia 1920 do 17 września 1920.

Prezes Izby Skarbowej: *(—) Dr. Polak.*

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 2 listopada 1933 Nr. B. P. 42896/33.

Podając powyższy okólnik do wiadomości, Kuratorjum poucza, że w razie przechodzenia w stan spoczynku winni interesowani przedkładać dowody pełnienia służby cywilnej na terenie operacyjnym.

Kurator O. S. Lw.: (—) *J. Gadomski.*

2.

Postępowanie przy przenoszeniach w stan spoczynku umysłowo chorych funkcjonarjuszów państwowych.

Pismo Ministerstwa Skarbu L. D. I. 22539/Em/33.

Nr. BP. 31622/33. Przenoszenie w stan spoczynku funkcjonarjuszów państwowych dotkniętych chorobą umysłową a nieubezwłasnowolnionych powinno następować na podstawie p. b) art. 29 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. bez obowiązku wyczekiwania, aż dany funkcjonarjusz zostanie ubezwłasnowolniony.

Trwała jednak niezdolność do służby i połączona z tem utrata zdolności do pracy zarobkowej powinny być stwierdzone tak przez komisję lekarską I-szej instancji, jak i przez komisję lekarską II-giej instancji.

Kierowanie na komisję lekarską II-giej instancji powinno następować z inicjatywy samej władzy, a to w celu zabezpieczenia wszystkich praw przysługujących w tej mierze umysłowo-choremu.

Dekret pensyjny powinien być doręczony zainteresowanemu przy zastosowaniu postanowień art. art. 25 i 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36/28, poz. 341).

Równocześnie z przeniesieniem w stan spoczynku odnośna władza stosownie do postanowień art. 13 wyżej powołanego rozporządzenia powinna wystąpić do sądu z wnioskiem o wyznaczenie zastępcy prawnego.

Do chwili wyznaczenia tego zastępcy uposażenie emerytalne, przysługujące umysłowo choremu funkcjonarjuszowi, może być wypłacane na podstawie zarządzenia Ministerstwa Skarbu do rąk osoby, która nad chorym sprawuje faktyczną opiekę.

Fakt sprawowania tej opieki powinien być stwierdzony przez władze administracji ogólnej.

W przypadkach, gdy wskutek przewlekłości postępowania sądowego wyznaczeni przez sąd w wyniku tego postępowania zastępcy prawni lub opiekunowie (kuratorowie) wnoszą podania lub odwołania już po uprawomocnieniu się dekretu emerytalnego, władza, rozpoznając te podania, winna zależnie od okoliczności sprawy stosować w szerokim zakresie uprawnienie, przysługujące jej na mocy art. 99 i 100 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. poz. 341).

Minister Skarbu: *(—) Wł. Zawadzki.*

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 14 sierpnia 1933 r. (Nr. BP. 11905/33).

Równocześnie Ministerstwo uchyla postanowienia, dotyczące postępowania przy przenoszeniu w stan spoczynku umysłowo chorych funkcjonarjuszów państwowych, zawarte w ustępie 3 i 4 pkt. IV tutejszego okólnika z dnia 5 grudnia 1931 r. Nr. BP. 3689/31 [1]).

W z. Dyrektora Biura Person.: *(—) R. Sztobryn, Radca Minist.*

3.

Wydobywanie dokumentów z Z. S. S. R.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 116 z dnia 21 lipca 1933 r. (Nr. BP. 8571/33).

Nr. B. P. 28389/33. Ministerstwo Spraw Zagranicznych pismem z dnia 14 czerwca 1933 r. Nr. E. III. 802/a/zasad/1/2 podało do wiadomości następujące wyjaśnienie w sprawie obowiązującego trybu postępowania przy wydobywaniu dokumentów z Z. S. S. R.:

„Wobec wątpliwości powstałych co do pogodzenia zasady bezpośredniego korespondowania wszystkich władz i urzędów państwowych i samorządowych z urzędami zagranicznemi R. P. w sprawie wydobywania dokumentów z Z. S. S. R., ustalonej w piśmie Ministerstwa Spraw Zagranicznych z dnia 27 kwietnia 1933 r. Nr. E. III. 695/b/ros. zasad. 1/33 [2]), a okólnikiem Prezydjum Rady Ministrów Nr. 16 z dnia 27 kwietnia 1933 r. ustalającym zasadę przesyłania korespondencji przeznaczonej dla urzędów zagranicznych R. P. na terytorjum Z. S. S. R. za pośrednictwem Ekspedytu Kurjerskiego Spraw Zagranicznych, Ministerstwo wyjaśnia, że oba te zarządzenia nie są sprzeczne z sobą, albowiem korespondencja umieszczona w zamkniętych kopertach, adresowanych do właściwego urzędu konsularnego i przesyłana do Ekspedytu Kurjerskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych nie jest przedmiotem merytorycznego urzędowania w Mi-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. L. z 1932 r., str. 70.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 212.

nisterstwie Spraw Zagranicznych, a przez dołączenie jej do poczty kurjerskiej zasada bezpośredniości korespondencji nie zostaje naruszona.

Co do wątpliwości powstałych w związku z interpretacją p. 3 i 4 pisma Ministerstwa Spraw Zagranicznych z dnia 27 kwietnia 1933 r. Ministerstwo Spraw Zagranicznych wyjaśnia, że podania urzędników złożone do władzy zwierzchniej i zaopatrzone w adnotację, iż dokument potrzebny jest dla celów służbowych, mogą oczywiście być przesłane przez tę władzę zwierzchnią bezpośrednio do właściwego urzędu konsularnego. W tym wypadku pod względem formalnym podania, wspomniane w p. 3 pisma Ministerstwa Spraw Zagranicznych z dnia 27 kwietnia 1933 r. E. III. 695/b/ros. zasad./1/33 zostałyby zrównane z wnioskami wspomnianemi w p. 4.

Czy dokumenty potrzebne dla celów służbowych będą zażądane w trybie p. 3 czy 4, Ministerstwo Spraw Zagranicznych pozostawia uzna niu przełożonej władzy danego urzędnika".

Szef Biura Personalnego: *(—) Jan T. Lipka.*

4.

Legalizacja odpisów dokumentów.

Pismo Izby Skarbowej I. we Lwowie z dnia 20 października 1933 r. L. W. VI. 137620/33.

Nr. B. P. 42902/33. Izba Skarbowa oznajmia, że uzna odpisy dokumentów służbowych legalizowane przez kierowników szkół powszechnych względnie dyrektorów lub kierowników szkół średnich ogólnokształcących (gimnazjów i seminarjów naucz.) oraz szkół zawodowych za miarodajne i wiarygodne dowody służby w związku ze zgłaszaniem praw emerytalnych z tytułu służby w b. państwach zaborczych w myśl art. 4 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 329).

Odpisy dokumentów samoistnych nauczycieli i kierowników szkół powszechnych winny być legalizowane przez radę szkolną powiatową, a odpisy dokumentów dyrektorów i kierowników szkół średnich ogólnokształcących (gimnazjów i seminarjów naucz.) i szkół zawodowych, oraz inspektorów szkolnych i ich następców przez kuratorjum okr. szkolnego.

Naczelnik Wydziału: *(—) Batycki.*

5.

Urzędowe przesyłki listowe.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 23 września 1933 r. Nr. I. Org. 1481/35/33.

Nr. O. 30036/33. W związku z wątpliwościami co do nadawania urzędowych przesyłek listowych w miejscowym obrocie pocztowym Ministerstwo Poczt i Telegrafów pismem z dnia 12 września 1933 r. Nr. P. W. 400/71 wyjaśniło, że: „rozporzadzenie z dnia 22 lipca 1933 r. o urzędowych przesyłkach listowych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448) nie czyni żadnej różnicy między przesyłkami listowemi miejscowemi i zamiejscowemi,

przeto postanowienia tego rozporządzenia mają zastosowanie tak do miejscowych jak i zamiejscowych urzędowych listów i kartek".

Ministerstwo W. R. i O. P. podaje powyższe wyjaśnienie do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału: *Kazimierz Dubiel*. wr.

Urzędowe przesyłki pocztowe publicznych szkół powszechnych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 13 października 1933 r. Nr. I. Org. 1481/48/33.

Nr. O. 31844/33. Na skutek zapytań, jak należy nadawać korespondencję urzędową publicznych szkół powszechnych w związku z wejściem w życie rozporządzenia z dnia 22 lipca 1933 r. o przesyłkach listowych urzędowych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448), Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że do wymienionej korespondencji publicznych szkół powszechnych mają zastosowanie postanowienia § 5, ustęp 2, powyższego rozporządzenia [1]).

Jeśli skutkiem niezorjentowania się lub mylnej interpretacji omawianego rozporządzenia przez niektóre urzędy pocztowe zajdą przypadki odmówienia przyjęcia korespondencji publicznych szkół powszechnych w trybie wyżej wskazanym, należy zawiadomić o tem Ministerstwo W. R. i O. P. z wyszczególnieniem konkretnych przypadków i podaniem nazwy urzędów pocztowych, celem spowodowania interwencji Ministerstwa Poczt i Telegrafów.

Powyższe wyjaśnienie odnosi się również do publicznych szkół dokształcających zawodowych.

Naczelnik Wydziału: *Kazimierz Dubiel*. wr.

6.

Normy czynszów dzierżawnych.

Okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 73 z dnia 5 sierpnia 1933 r. Nr. B. Z. 17/20/6.
(Urząd Wojewódzki Lwowski z dnia 15 września 1933 r. Nr. R. P. B. 51/7).

Nr. O. 28268/33. Zgodnie z § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 1924 r. (Monitor Polski Nr. 111, poz. 319 [2]) wydzierżawienie budynków państwowych oraz lokali w budynkach państwowych następować winno w drodze przetargu publicznego, po stwierdzeniu ich zbędności dla potrzeb państwowych i na mieszkania dla funkcjonarjuszów państwowych.

W wyjątkowych wypadkach, gdy przetarg publiczny nie rokuje widoków powodzenia dla Skarbu Państwa, a także gdy reflektanci na dzierżawę oferują korzystne warunki, może mieć miejsce wydzierżawienie nieruchomości państwowej lub lokalu w budynku państwowym z wolnej ręki.

---

[1]) Patrz okólnik z dnia 26 września 1933 r. Nr. O. 27310/33.

[2]) Treść tego rozporządzenia na str. 77 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., punkt ad 6).

Jako podstawowe normy przy wydzierżawieniu nieruchomości z wolnej ręki przyjąć należy 5% wartości budynku i 2% wartości gruntu.

Przy zawieraniu umów dzierżawnych na okres ponad 3 lata winno być poczynione zastrzeżenie, że czynsz po upływie trzech lat poddany zostanie rewizji.

Przy wydzierżawianiu funkcjonarjuszom państwowym ogródków, a także placów w miastach dla celów sportowych, na krótki okres, jako podstawową normę czynszu przyjąć należy również 2% wartości szacunkowej gruntu z tem, że grunt wydzierżawiony na te cele winien być szacowany nie jako budowlany, lecz jako rolny w zależności od klasy lub jakości gleby.

Powyższe normy należy traktować jako najniższe dopuszczalne i należy dążyć do uzyskania możliwie najkorzystniejszych dla Skarbu Państwa warunków dzierżawnych, szczególnie przy wydzierżawianiu nieruchomości państwowych osobom prywatnym na cele handlowe względnie dochodowe.

Przy przydzielaniu ogrodów gimnazjom państwowym i seminarjom nauczycielskim do bezpośredniego użytku tych gimnazjów lub seminarjów jako park, stacja dowiadczalna, ogród botaniczny i t. d. oraz przy przydzielaniu gruntów działom pracy więzień, żadnych opłat pobierać nie należy.

W związku z powyższem tracą moc okólniki b. Ministerstwa Robó Publicznych z dnia 26 kwietnia 1930 r. Nr. X-1118/30 i z dnia 25 sierpnia 1931 r. Nr. X-1891/31 [1].

Dyrektor Departamentu: *Inż. Stawiński.* wr.

7.

Nadzór nad szkołami więziennemi.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 549 z dnia 31 października 1933 r. (Nr. I. 33031/33) do Inspektoratów Szkolnych [2]).

Wobec wątpliwości, które wyłoniły się w kwestji nadzoru nad szkolnictwem więziennem, podaję do wiadomości okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 146 z dnia 13 października b. r. (Nr. II. P. 4983/33), który wyjaśnia, że w wypadku zwrócenia się naczelnika więzienia do właściwego inspektora szkolnego z prośbą o wykonywanie nadzoru pedagogicznego nad obowiązkowem nauczaniem więźniów, inspektor szkolny, po porozumieniu się z odnośnemi władzami prokuratorskiemi, winien na podstawie § 188 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 577) podjąć wykonywanie tego nadzoru w sposób i w rozmiarze stosowanym w prywatnych szkołach powszechnych.

Nadto uważam za wskazane zwrócić uwagę interesowanym inspektorom szkolnym, że przez podjęcie dodatkowej pracy nadzoru pedagogicznego nad szkołami więziennemi inspektorowie ci mają możność rozszerzania swych spostrzeżeń w dziedzinie wychowawczej w mało znanem środowisku wychowującem i w odniesieniu do specjalnej kategorji uczniów.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1930 r., str. 342 i z 1931 r., str. 569.

[2]) Okólnik ten wysłano również w osobnych odbitkach.

W wypadku zwrócenia się naczelnika więzienia z prośbą o wykonywanie nadzoru pedagogicznego zechcą PP. Inspektorzy wszelkie odpisy korespondencji z władzami prokuratorskiemi i naczelnikami więzień przedkładać Kuratorjum do wiadomości. Sposób stały przeprowadzania korespondencji z temi władzami ureguluje Kuratorjum później.

Kurator Okręgu Szkolnego: *J. Gadomski.* wr.

§ 188 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 577, w sprawie regulaminu więziennego.

Inspekcja szkolna oraz powołane do kontroli szkół publicznych organa Ministerstwa W. R. i O. P. mają prawo nadzoru nad szkołami więziennemi; władze oświatowe samorządowe, współdziałające z Ministerstwem Sprawiedliwości w zakresie nauczania szkolnego, mogą dokonywać wizytacji szkół więziennych.

8.

Uposażenie nauczycieli przydzielonych do szkół innego typu.

Rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 2 listopada 1933 r. Nr. BP. 15376/33.

Nr. B. P. 45481/33. Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że nauczyciele szkół średnich, przydzieleni do szkolnictwa powszechnego, winni być opłacani z działu szkolnictwa średniego.

Z p. Dyrektora Biura Person.: *(—) Z. Żabicki.* referendarz.

9.

Prace ministerjalnych instruktorów.

Ministerstwo W. R. i O. P. okólnikiem Nr. 145 z dnia 14 października 1933 r. (II. S. 9422/33) zawiadomiło, że pełnienie obowiązków instruktorów ministerjalnych powierzyło na rok szkolny 1933/34 w zakresie nauki:

1) języka polskiego p. dr. Władysławowi Szyszkowskiemu, p. Jadwidze Dańcewiczowej, oraz p. dr. Juljuszowi Saloniemu.

2) filologji klasycznej p. Karolowi Dąbrowskiemu, oraz p. Rudolfowi Szerenkowskiemu.

3) języków nowożytnych p. Wandzie Dewitzowej, oraz p. Halinie Nieniewskiej.

4) historji p. dr. Halinie Mrozowskiej.

5) geografji p. Gustawowi Wuttkemu, oraz p. Michałowi Janiszewskiemu.

6) matematyki p. Bronisławowi Bieleckiemu, oraz p. Antoniemu Rusieckiemu.

7) fizyki p. dr. Bolesławowi Gaweckiemu, oraz p. Józefowi Alichniewiczowi.

8) chemji p. Janowi Harabaszewskiemu.

9) przyrodoznawstwa p. Edwardowi Gemborkowi, oraz p. Antoniemu Mączakowi.

10) propedeutyki filoz. p. dr. Bolesławowi Gaweckiemu.
11) zajęć praktycznych, robót ręcznych i rysunków p. Marji Vogelsang, p. Franciszkowi Buczkowskiemu, oraz p. Stanisławowi Gabrjelowi.
12) śpiewu i muzyki p. Karolowi Hławiczce.
13) w zakresie pracy w seminarjach ochroniarskich p. Helenie Czerwińskiej.

W sprawach związanych z organizacją pracy metodyczno-dydaktycznej w zakresie poszczególnych przedmiotów udzielać będą PP. Instruktorki i Instruktorzy informacyj w gmachu Ministerstwa (Aleja Szucha 25, II. p., pokój Nr. 21), oraz w pracowniach dydaktycznych przy ul. Hożej 88 w każdym tygodniu w godzinach uwidocznionych w poniższej tabeli.

Wszyscy wymienieni instruktorzy mają prawo i obowiązek odwiedzania szkół ogólnokształcących wszelkiego rodzaju, a nadto zakładów kształcenia nauczycieli; w wypadku odwiedzania przez instruktorów szkół powszechnych pożądanem jest, aby im towarzyszył inspektor szkolny dla zaznajomienia się z treścią wskazówek instruktorów (rek).

Nadto w myśl zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. Kuratorjum zachęca nauczycielstwo do jak najliczniejszego i najczęstszego odwiedzania pracowni dydaktycznych przy Muzeum Oświaty i Wychowania w Warszawie (ul. Hoża 88), gdzie może ono otrzymać wskazówki praktyczne, dotyczące organizacji pracy oraz metodyki poszczególnych przedmiotów, a nadto zapoznać się z niezbędnemi pomocami naukowemi i urządzeniem odnośnych pracowni szkolnych.

Pracownie dydaktyczne Ministerstwa zorganizowane są w pierwszym rzędzie pod kątem potrzeb nauczycielstwa szkół średnich i zakładów kształcenia nauczycieli, mogą jednak korzystać z nich również nauczyciele szkół powszechnych. Obok pracowni dydaktycznych Ministerstwo zorganizowało również pracownię wychowawczą, gdzie wychowawca może się zapoznać z całokształtem przejawów życia szkolnego i otrzymywać porady w zakresie organizowania pracy wychowawczej. Gromadzenie i opracowanie materjału wymaga wydajnej pomocy ze strony szkół i nauczycieli. Dlatego Kuratorjum apeluje do szkół, by do pracowni wychowawczej nadsyłały materjały, odnoszące się do życia szkolnego, w formie sprawozdań, informacyj, albumów i pism redagowanych przez młodzież, ilustrujących życie młodzieży w naukowych i społecznych organizacjach szkolnych, działalność Komitetów Rodzicielskich, świetlice, uroczystości szkolne, życie na kolonjach i t. p. Materjały nadsyłać należy do Muzeum Oświaty i Wychowania w Warszawie, ul. Hoża 88, z zaznaczeniem na przesyłce: „dla pracowni wychowawczej".

Pracownie dydaktyczne Ministerstwa języka polskiego, języków nowożytnych (francuskiego, angielskiego, niemieckiego), filologji klasycznej, historji, geografji, biologji, chemji, fizyki, matematyki, robót ręcznych oraz pracownia wychowawcza czynne są w poniedziałki, środy, piątki od godziny 17.30—19, wtorki, czwartki i soboty od godziny 13.30—15.

W pracowniach stale dyżurują asystenci oraz raz w tygodniu (patrz tabela) instruktorzy ministerjalni.

Kurator Okręgu Szkolnego: *J. Gadomski.* wr.

Rozkład dyżurów instruktorów ministerjalnych.

Nazwisko i imię	Dyżury w Ministerstwie	—	Dyżury w pracowni dydakt.	—
Alichniewicz Józef	poniedz.	13—14	poniedz.	18—19
Bielecki Bronisław	sobota	10.30—11.30	sobota	13.30—15
Buczkowski Franciszek	poniedz.	13—14	poniedz.	18—19
Czerwińska Helena		Seminarjum dla wych. przedszkoli ul. Nowowiejska 21		
Dąbrowski Karol	poniedz.	12—13	poniedz.	17.30—18.30
Dańcewiczowa Jadwiga	poniedz.	14—15	wtorek	14—15
Dewitzowa Wanda	wtorek	13—14	poniedz.	17.30—18.30
Gabrjel Stanisław	sobota	11—12	sobota	13—14
Dr. Gawecki Bolesław	poniedz.	13—14	sobota	13.30—15
Gemborek Edward	piątek		piątek	18—19
Harabaszewski Jan	poniedz.	14—15	poniedz.	18—19
Hławiczka Karol	piątek	13—14	piątek	18—19
Janiszewski Michał	piątek	11.30—12.30	piątek	17.30—18.30
Mączak Antoni	piątek		piątek	18—19
Dr. Mrozowska Halina	poniedz.	13—14	sobota	13—14
Nieniewska Halina	wtorek	13—14	poniedz.	17.30—18.30
Rusiecki Antoni	piątek	14—15	piątek	18—19
Dr. Saloni Juljusz	poniedz.	14—15	wtorek	14—15
Szerenkowski Rudolf	czwartek	11—12	piątek	17.30—19
Dr. Szyszkowski Wład.	poniedz.	14—15	wtorek	14—15
Vogelsang Marja	poniedz.	14—15	poniedz.	18—19
Wuttke Gustaw	wtorek	14—15	poniedz.	17—19

10.

Organizacja gimnazjów państwowych.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 31 października 1933 r. (Nr. I-Pr. 3776/33).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13, poz. 184).

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Ustala się organizację gimnazjów państwowych według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Sposób i termin przekształcania dotychczasowej organizacji określą osobne zarządzenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy sprzeczne z załączonym statutem.

Minister W. R. i O. P.: (—) *J. Jędrzejewicz.*

Statut gimnazjum państwowego.

I. Zadania gimnazjum.

§ 1. Gimnazjum ma na celu danie młodzieży takiego wychowania i ogólnego wykształcenia, które umożliwiałyby jej:

a) pełnienie w życiu zorganizowanego w ramach państwowych społeczeństwa funkcyj, wymagających ogólnego wykształcenia średniego,

b) dalsze kształcenie się na poziomie licealnym.

§ 2. Zadania powyższe gimnazjum spełnia przez: a) program i organizację nauczania, b) program i organizację pracy wychowawczej.

§ 3. Gimnazjum współdziała nadto z innemi czynnikami społecznemi nad podnoszeniem poziomu życia kulturalnego, nad utrzymaniem i pomnażaniem kulturalnego dorobku regjonu, w którym gimnazjum się znajduje.

II. Ogólne zasady organizacyjne.

§ 4. Gimnazjum jest niższym stopniem szkoły średniej ogólnokształcącej i stanowi zamkniętą w sobie całość.

§ 5. Pod względem programowym gimnazjum jest w zasadzie jednolite i obejmuje naukę języka łacińskiego. Mogą być jednak tworzone również gimnazja bez nauki języka łacińskiego, lecz tylko w miejscowościach, posiadających już gimnazja z nauką języka łacińskiego.

§ 6. Gimnazjum z nauką języka łacińskiego i gimnazjum bez nauki języka łacińskiego mogą być organizowane: bądź oddzielnie, bądź łącznie z sobą, bądź każdę z nich łącznie z liceum, bądź łącznie z sobą i z liceum.

§ 7. Gimnazjum jest męskie, żeńskie lub koedukacyjne. Gimnazjum koedukacyjne może być utworzone w miejscowości, w której: a) niema żeńskiej szkoły średniej, lub też b) są specjalnie sprzyjające po temu warunki.

§ 8. Na czele gimnazjum męskiego stoi dyrektor, żeńskiego z reguły przełożona, koedukacyjnego zaś dyrektor lub przełożona.

W niniejszym statucie przez dyrektora rozumie się także i przełożoną.

§ 9. Gimnazjum składa się z czterech kolejno po sobie następujących klas, każda o kursie jednorocznym.

§ 10. Klasa składa się z uczniów, którzy uczą się w danym roku szkolnym wszystkich przedmiotów obowiązkowych według jednego wspólnego programu.

§ 11. Przy większej liczbie uczniów klasa dzieli się na oddziały. Liczba uczniów w klasie, której nie podzielono na oddziały, względnie liczba uczniów w oddziale nie powinna przekraczać 45.

§ 12. Gimnazjum winno mieć zasadniczo 8 oddziałów, liczba ich jednak może być podwyższona do 12. W szczególnych przypadkach liczba oddziałów w jednem gimnazjum może być mniejsza niż 8, nie mniejsza jednak niż 4.

W przypadku złączenia 2 zakładów pod jednem kierownictwem (§ 6) ogólna liczba oddziałów nie może przekraczać 12.

W okresie przejściowym, t. j. w okresie wprowadzania w życie ustawy ustrojowej liczba oddziałów pod jednem kierownictwem może w przypadkach wyjątkowych dochodzić do 16.

§ 13. Liczba nauczycieli własnych t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą pracą związani są przedewszystkiem z daną szkołą, nie może być mniejsza, nie licząc dyrektora, od liczby oddziałów w tem gimnazjum.

III. Czas nauki.

§ 14. Kurs nauki w gimnazjum trwa 4 lata.

§ 15. Rok szkolny składa się z dni, przeznaczonych na naukę, których liczba wynosić musi co najmniej 205, oraz z dni wolnych od nauki z tytułu niedziel, świąt religijnych i państwowych, feryj szkolnych oraz innych przypadków uzasadnionej nieczynności szkoły. Rok szkolny dzieli się na półrocza szkolne, obejmujące po dwa okresy szkolne, oraz na odpowiednie ferje.

§ 16. Czas trwania nauki w szkole wynosi dla ucznia:

a) w ciągu tygodnia 30 do 32 godzin lekcyjnych z przedmiotów obowiązkowych, zaś z przedmiotów nadobowiązkowych najwyżej 4 godziny lekcyjne,

b) w ciągu dnia dla przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych łącznie nie więcej, niż 6 godzin lekcyjnych.

§ 17. Nauka szkolna odbywa się dla każdej klasy w ciągu 6 dni tygodnia w godzinach porannych, natomiast gry i zabawy ruchowe odbywać się będą z reguły w godzinach popołudniowych, w wymiarze nie większym, niż 2 godziny tygodniowo dla każdego ucznia.

Nauka przedmiotów nadobowiązkowych, o ile na to warunki miejscowe pozwalają, może odbywać się popołudniu.

§ 18. Godzina lekcyjna trwa 45 minut. Pauzy nie mogą być krótsze niż 10-minutowe, przytem przynajmniej jedna pauza winna być dłuższa.

W przypadkach, przewidzianych programem nauki, jednostka lekcyjna może trwać 90 minut bez przerwy.

IV. Dyrektor, nauczyciele, rada pedagogiczna.

§ 19. Dyrektor stoi na czele gimnazjum i reprezentuje je nazewnątrz. Jest on kierownikiem całego życia szkolnego, bezpośrednim przełożonym wszystkich osób, pracujących w gimnazjum, doradcą nauczycieli oraz głównym wychowawcą młodzieży.

Dyrektor organizuje pracę wychowawczą i dydaktyczną, kieruje nią, czuwa nad jej harmonizowaniem i planowem wykonaniem, nadto sam uczy; prócz tego zarządza sprawami administracyjno - gospodarczemi gimnazjum.

Dyrektor jest odpowiedzialny za organizację powierzonej mu szkoły, za wychowawczy i dydaktyczny jej stan i rozwój, za kierunek wychowawczy, poziom nauki, prawidłowy bieg życia szkolnego, za wykonanie przepisów i poleceń władz szkolnych oraz za administracyjno-gospodarczy stan gimnazjum.

§ 20. Nauczyciel wychowuje i uczy uczniów powierzonych jego opiece.

W tym celu poznaje ich oraz stara się poznać warunki ich życia i pracy w szkole i w domu.

Jako członek grona nauczycielskiego nauczyciel dba o dobro i honor gimnazjum, współdziała w wytwarzaniu harmonijnej atmosfery i przyczynia się w zakresie swojej pracy dydaktycznej i wychowawczej oraz powierzonych mu przez dyrektora funkcyj administracyjno-gospodarczych do należytego biegu życia szkolnego.

Nauczyciel jest odpowiedzialny za stosowane przez siebie metody nauczania i wychowania, za realizowanie właściwego kierunku wychowawczego oraz za wyniki nauki w przedmiotach, których uczy, a nadto za stan administracyjno-gospodarczy powierzonego sobie działu pracy.

Jako członek Rady Pedagogicznej nauczyciel ma obowiązek brania żywego i czynnego udziału w pracach Rady oraz realizowania w poruczonym sobie zakresie jej uchwał.

Nauczyciel ma obowiązek przygotowywania się do swej pracy dydaktycznej i wychowawczej i utrzymywania jej na poziomie, odpowiadającym współczesnemu stanowi wiedzy i doświadczenia, przez stałe kształcenie się.

Nauczyciel, uczący religji, winien szczególnie troszczyć się o pogłębienie życia religijnego swych uczniów.

§ 21. Opiekun klasowy (§ 54) poznaje uczniów swej klasy, warunki ich życia i pracy w szkole i w domu, wywiera wpływ wychowawczy, czuwa nad przebiegiem pracy w szkole jak również nad wymiarem i rozkładem pracy domowej uczniów oraz nad życiem zbiorowem swej klasy, koordynuje poczynania innych nauczycieli na jej terenie, utrzymuje stały i żywy kontakt z rodzicami i opiekunami uczniów oraz wykonywa czynności administracyjno-kancelaryjne, związane z jego pracą jako opiekuna.

Opiekun klasowy jest szczególnie odpowiedzialny za realizowanie na terenie swej klasy właściwego kierunku wychowawczego oraz za stan wychowawczy tej klasy.

§ 22. Lekarz szkolny czuwa nad zdrowiem i rozwojem fizycznym uczniów, troszczy się o stan higjeniczny szkoły; współdziała w pracach wychowawczych z dyrektorem i nauczycielami, stara się o właściwe wyzyskanie środków, zmierzających do podniesienia stanu zdrowotnego i rozwoju fizycznego uczniów, oraz stanu higjenicznego szkoły.

Tam, gdzie jest psycholog szkolny, bada on rozwój psychiczny uczniów oraz współdziała w sprawach wychowania i nauczania z dyrektorem i nauczycielami.

§ 23. Dyrektor, nauczyciele, lekarz szkolny (a tam, gdzie jest i psycholog szkolny) tworzą Radę Pedagogiczną gimnazjum, która jest organem stałym wewnętrznego życia szkolnego.

Rada Pedagogiczna obraduje bądź w składzie pełnym, bądź też w zespołach klasowych. Osobne przepisy wskażą, w jakim zakresie zespoły klasowe będą posiadały uprawnienia pełnej Rady Pedagogicznej.

Uchwały Rady mają charakter bądź opinjodawczy, bądź decydujący.

§ 24. Rada Pedagogiczna pomaga dyrektorowi w pracy nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i naukowego gimnazjum, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z całokształtem życia szkolnego, w szczególności zaś ma obowiązek:

a) wyrabiania sobie opinji o poszczególnych uczniach, o stanie poszczególnych klas (oddziałów) i całej szkoły pod względem wychowawczym i naukowym,

b) omawiania i opracowywania sposobu i środków podnoszenia poziomu wychowania i nauczania,

c) opracowywania projektu planu pracy wychowawczej i dydaktycznej.

Rada Pedagogiczna decyduje w sprawach przekazanych jej do decyzji przez osobne przepisy.

Przewodniczącym Rady Pedagogicznej jest dyrektor. Dyrektorow przysługuje prawo zawieszenia uchwał Rady, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

Dla opracowywania specjalnych zagadnień mogą być tworzone z pośród członków Rady bądź przez dyrektora, bądź przez samą Radę, specjalne komisje.

V. *Program, metody i organizacja nauczania.*

§ 25. Program gimnazjum opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 26. Program gimnazjum winien zapewnić głębsze i obszerniejsze, niż w szkole powszechnej, poznanie kultury Polski, z uwzględnieniem związku z życiem praktycznem i gospodarczem, oraz systematyczne wprowadzenie w kulturę ogólnoludzką w łączności z Polską.

§ 27. Przedmioty nauki w gimnazjum są obowiązkowe i nadobowiązkowe. Możność wprowadzenia przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych innych, niż wymienione w §§ 28 i 30, określają osobne przepisy.

§ 28. W gimnazjum z nauką języka łacińskiego są następujące przedmioty:

a) obowiązkowe: religja, język polski, język łaciński, jeden z języków obcych nowożytnych, historja, geografja, przyroda, fizyka i chemja, matematyka, zajęcia praktyczne, ćwiczenia cielesne;

b) nadobowiązkowe: drugi język obcy nowożytny, rysunek, śpiew.

Przez drugi język obcy nowożytny należy rozumieć przedewszystkiem język jednego z państw ościennych.

§ 29. Nauczanie drugiego języka obcego nowożytnego ma na celu praktyczną jego znajomość i powinno się rozpoczynać nie wcześniej, niż w II-em półroczu klasy II-ej.

§ 30. W gimnazjum bez nauki języka łacińskiego przedmioty obowiązkowe i nadobowiązkowe są te same, co w gimnazjum z nauką języka łacińskiego (z wyjątkiem łaciny). Zamiast nauki języka łacińskiego wzmacnia się naukę języka polskiego, języka obcego nowożytnego oraz zajęcia praktyczne.

§ 31. Uczeń może się uczyć jednego przedmiotu nadobowiązkowego, a tylko wyjątkowo dwóch. Przedmiot naobowiązkowy, który uczeń wybrał, staje się dla niego zasadniczo obowiązkowym na przeciąg całego roku szkolnego.

§ 32. Zakres materjału i plan godzin dla przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych określa program.

§ 33. Nauczanie w gimnazjum winno opierać się przedewszystkiem na pracy w szkole. Praca domowa ucznia uzupełnia ją i służy w szczególności do utrwalania i stosowania wiadomości nabytych podczas pracy w szkole oraz do samodzielnego opracowywania nowych dostępnych tematów.

Praca domowa, związana z przygotowywaniem lekcyj, winna być tak normowana, aby nie obciążała ucznia w dwóch klasach niższych ponad 2 godziny, w dwóch zaś klasach wyższych ponad 2½ godziny dziennie.

§ 34. Nauczanie winno być dostosowane do wieku i rozwoju uczniów oraz zapewnić: a) osiągnięcie przepisanych programem wyników nauki, b) możliwie pełny rozwój uzdolnień uczniów, c) zaprawianie uczniów do samodzielności i systematyczności w pracy oraz do stosowania nabytych wiadomości w życiu praktycznem.

§ 35. Metody nauczania, przyjęte w gimnazjum, winny uwzględniać w należytej mierze rolę: a) nauczyciela, b) podręcznika i środków pomocniczych, c) urządzeń szkolnych, d) samodzielnej pracy ucznia.

§ 36. Nauczyciel uczy, organizuje i kieruje pracą całej klasy (zespołu, grupy — § 41) i poszczególnych uczniów nietylko szkolną, ale i domową, bada postępy i sprawdza wyniki pracy.

§ 37. Podręcznik służy do porządkowania, utrwalania, a także zdobywania wiadomości i sprawności oraz do orjentowania się ucznia w całości materjału. Środki pomocnicze, zależnie od przedmiotu, w którym są stosowane, służą w stosunku do poszczególnych zagadnień kursu nauki tym samym celom, co i podręcznik.

§ 38. Urządzenia szkolne np. pracownie, bibljoteki, ogród, sala gimnastyczna i t. p. winny umożliwiać stosowanie metod pracy, właściwych dla danego przedmiotu.

§ 39. Samodzielna praca ucznia winna polegać na braniu żywego i czynnego udziału w całej pracy w szkole i w domu, a zwłaszcza na opracowywaniu bądź omawianych już przez nauczyciela tematów, bądź też dostępnych nowych — przez umiejętne korzystanie z podręczników, środków pomocniczych i urządzeń szkolnych, a przedewszystkiem z pracowni.

§ 40. Żadna metoda nie może być uznana za wyłącznie obowiązującą przy nauczaniu danego przedmiotu.

Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem winni troszczyć się o dobór metod i zdobycie środków pomocniczych, czyniących zadość postulatom, wskazanym wyżej w §§ 33—39, a odpowiadających warunkom i możliwościom gimnazjum.

§ 41. Każda klasa gimnazjum względnie oddział pobiera naukę osobno. Jednakże przy nauczaniu pewnych przedmiotów (np. ćwiczeń cielesnych) mogą być tworzone tam, gdzie to będzie możliwe ze względów programowych, zespoły z uczniów różnych klas względnie oddziałów, przytem liczba uczniów w zespole nie powinna przekraczać 45.

Przy nauczaniu zaś niektórych przedmiotów, np .fizyki i chemji, przyrody i t. p., wymagających prowadzenia zajęć uczniów w pracowniach, klasę (oddział), liczącą nie mniej niż 30 uczniów, dzieli się na dwie grupy.

§ 42. Nauczanie przedmiotów nadobowiązkowych może być prowadzone dla grupy lub zespołu, nie mniejszego w zasadzie niż 15 uczniów.

VI. Program i organizacja pracy wychowawczej.

§ 43. Program wychowania winien, zgodnie z funkcją społeczno-państwową gimnazjum i w sposób dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, zapewnić jej wychowanie na świadomych swych obowiązków, twórczych obywateli Rzeczypospolitej, a w związku z tem dać możliwie

najwyższe wyrobienie religijne, moralne, umysłowe i fizyczne oraz najlepsze przygotowanie do życia.

§ 44. Organizacja wychowania winna uwzględniać ścisłą koordynację wszystkich dziedzin wychowania, jak również wszystkich czynników współdziałających w pracy wychowawczej pod kierunkiem dyrektora.

§ 45. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem, czuwając nad wytworzeniem odpowiedniej atmosfery wychowawczej, realizują program wychowania przez: a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i po za szkołą, b) nauczanie, c) dopomaganie uczniom do samowychowywania się, d) organizowanie życia zbiorowego uczniów, e) organizowanie współdziałania domu i szkoły w akcji wychowawczej.

Oddziaływanie wychowawcze winno nadto obejmować wyzyskiwanie dodatnich wpływów środowiska pozaszkolnego a przeciwdziałanie wpływom ujemnym.

§ 46. Dyrektor i nauczyciele wywierają bezpośredni wpływ na uczniów przez własną osobowość, życzliwy i opiekuńczy stosunek do uczniów oraz czynny swój udział w życiu zbiorowem młodzieży.

§ 47. Wartości wychowawcze w nauczaniu winny być osiągnięte przedewszystkiem przez: a) dobór i wyzyskanie treści, b) zgodną z charakterem przedmiotu organizację nauki, c) zamiłowanie nauczyciela do przedmiotu, d) wyrabianie w uczniu samodzielności, aktywności, systematyczności i rzetelnego stosunku do pracy.

§ 48. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem, dopomagając uczniom do samowychowywania się, winni uwzględniać potrzeby i indywidualne różnice poszczególnych uczniów, zwłaszcza trudniejszych do prowadzenia.

§ 49. Przez życie zbiorowe młodzież winna zaprawić się do czynnego udziału w pracy zbiorowej oraz osiągnąć zrozumienie swych obowiązków. Życie zbiorowe młodzieży może być ujmowane jedynie w takie formy organizacyjne, które najlepiej odpowiadają jej dążeniom i potrzebom oraz zamierzeniom szkoły.

Znajduje ono swój wyraz przedewszystkiem w życiu klasy, jako grupy społecznej, a także:

a) w organizacjach klasowych i międzyklasowych, które mogą powstawać i rozwijać swoją działalność jedynie za zgodą i pod opieką szkoły.

b) w organizacjach międzyszkolnych, dopuszczonych przez władze szkolne, a mających w danem gimnazjum swe koła lub też członków wśród jego uczniów.

§ 50. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem wnikają w treść życia i działalność wszystkich organizacyj uczniowskich i opiekują się niemi, przytem w stosunku do organizacyj klasowych opiekę tę spełnia przedewszystkiem opiekun klasowy, a gdy chodzi o kółka o charakterze specjalnym (np. naukowe, krajoznawcze i t. p.) — ewentualnie inny nauczyciel, w stosunku zaś do każdej innej organizacji — nauczyciel wyznaczony na jej opiekuna.

Nadto dyrektor ma obowiązek wnikania w pracę wszystkich organizacyj, do których należą uczniowie gimnazjum.

§ 51. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem czuwają nad tem, aby poszczególni uczniowie przyzwyczajali się do pracy intensywnej i nie rozpraszali się przez branie udziału w zbyt wielu organizacjach.

§ 52. Współdziałanie szkoły i domu w akcji wychowawczej polega przedewszystkiem na: zapoznaniu rodziców z pracą i dążeniami szkoły, wzajemnem informowaniu się o pracy i warunkach życia ucznia, oraz czynnej współpracy rodziców ze szkołą.

Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem mają obowiązek roztoczenia szczególnej opieki nad warunkami życia tych uczniów, którzy mieszkają nie w domu, lecz na stancjach, w bursach i internatach, nad uczniami, pozostającymi w trudnych warunkach życiowych oraz nad uczniami, dojeżdżającymi do szkoły.

§ 53. W akcji wychowawczej szkoły winni brać udział wszyscy nauczyciele. Każdy nauczyciel jest wychowawcą, szczególnie zaś obowiązki wychowawcze ciążą na dyrektorze, opiekunach klasowych i opiekunach organizacyj uczniowskich.

§ 54. Każda klasa (oddział) ma swego opiekuna klasowego lub opiekunkę klasową.

W gimnazjach męskich opiekunami klasowymi są nauczyciele, w gimnazjach żeńskich — nauczycielki.

§ 55. Opiekunami klasowymi powinni być przedewszystkiem właśni nauczyciele (§ 12), mający szczególne uzdolnienia wychowawcze.

§ 56. W danej klasie (oddziale) opiekunem klasowym winien być jeden z pośród nauczycieli, uczących w tej klasie (oddziale); w wyjątkowych przypadkach mogą być czynione odstępstwa od tej zasady.

§ 57. O ile na czele gimnazjum koedukacyjnego lub żeńskiego stoi dyrektor, niezależnie od tego, że każda klasa (oddział) ma swego opiekuna lub opiekunkę, jedna z nauczycielek pełni ogólną rolę opiekuńczą nad wszystkiemi uczenicami szkoły, o ile zaś na czele gimnazjum koedukacyjnego stoi przełożona, jeden z nauczycieli pełni ogólną rolę opiekuńczą nad wszystkimi uczniami szkoły; osoby te winny posiadać szczególniejsze uzdolnienie wychowawcze. W obu przypadkach zarówno nauczycielka, jak i nauczyciel, powołani do tej funkcji, ponoszą za nią odpowiedzialność.

VII. Uczniowie.

A. Zadania i obowiązki uczniów.

§ 58. Uczeń sposobi się przez wychowywanie i kształcenie w szkole na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Rzeczypospolitej, który za prawo naczelne uznaje dobro Państwa.

§ 59. W tym celu uczeń winien dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter, zdobywać wiedzę i pogłębiać w sobie poczucie więzi społeczno-obywatelskiej. Do osiągnięcia tego zdąża przedewszystkiem przez wytrwałą pracę nad sobą, opartą o poszanowanie wartości kulturalnych i przez sumienne spełnienie obowiązków.

§ 60. W szczególności uczeń powinien:

a) dążyć do samodzielnego zdobywania wartości, rozwijających jego umysł, charakter i uczucia,

b) hartować swoją wolę i umacniać ciało, aby stać się zdolnym do znoszenia trudów i niewygód, być zaradnym w życiu i wytrwale dążyć do osiągnięcia stawianych sobie celów,

c) odnosić się z szacunkiem do rodziców (opiekunów), przełożonych, nauczycieli i korzystać pilnie z ich rad i wskazówek,

d) uczestniczyć w życiu koleżeńskiem przez przyczynianie się do wytwarzania w klasie atmosfery przyjaznego współżycia oraz przez sumienną pracę w organizacjach uczniowskich,

e) zawsze postępować rzetelnie, być uczynnym, zwłaszcza służyć chętną pomocą słabszym.

§ 61. Jako członek społeczności szkolnej uczeń winien dbać o honor i dobro szkoły i nie czynić nic, coby się z tem nie zgadzało i przynosiło szkodę moralną lub materjalną szkole, do której należy.

Poczucie odpowiedzialności za słowa i czyny winno w uczniu być głęboko ugruntowane.

§ 62. Źródłem zadowolenia i nagrodą za trudy jest dla ucznia przeświadczenie o dobrze dokonanej pracy i należycie spełnionym obowiązku.

B. Egzaminy wstępne do klasy I-szej.

§ 63. Kandydaci do klasy I przyjmowani są w poczet uczniów na podstawie egzaminu wstępnego.

§ 64. Dopuszczeni do egzaminu winni być, bez względu na liczbę zgłoszeń, wszyscy kandydaci, o ile spełniają wymagania, określone osobnemi przepisami i ukończyli co najmniej lat 12, a nie przekroczyli lat 16.

§ 65. Wśród kandydatów do egzaminu rozróżnia się dwie grupy: a) kandydatów, którzy wykażą się świadectwem ukończenia sześciu klas szkoły powszechnej, b) kandydatów, którzy świadectwa tego nie przedłożą.

§ 66. Egzamin dla kandydatów, wymienionych w § 65 w grupie a) ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego oraz przygotowania naukowego kandydata.

Za podstawę orjentacji będzie służyło świadectwo szkoły powszechnej, o zakresie wymagań egzaminacyjnych stanowi program drugiego szczebla szkoły powszechnej.

Egzamin odbywa się z przedmiotów następujących: język polski, geografja, arytmetyka z geometrją.

Przy egzaminie z języka polskiego należy sprawdzać również przygotowanie kandydata z historji, przy geografji z przyrody.

§ 67. Kandydaci, wymienieni w § 65 b), zdają egzamin pełny ze wszystkich przedmiotów w zakresie programu drugiego szczebla szkoły powszechnej z wyjątkiem rysunku, zajęć praktycznych, śpiewu i ćwiczeń cielesnych. Egzamin ten polega na dokładnem zbadaniu, czy kandydat wykazuje odpowiedni rozwój ogólny, czy posiada taki zasób wiedzy i niezbędne sprawności, aby mógł skutecznie pobierać naukę w gimnazjum.

§ 68. W poczet uczniów gimnazjum mogą być przyjęci tylko kandydaci, którzy zdali egzamin z wynikiem pomyślnym. W wyjątkowych przypadkach wynik słabszy z jednego przedmiotu nie będzie stanowił przeszkody do przyjęcia, jeżeli kandydat wykaże wyraźne uzdolnienia i dobre wyniki w innych przedmiotach.

§ 69. Jeżeli egzamin wstępny zdało więcej kandydatów, niż jest miejsc wolnych w klasie, pierwszeństwo przy wyborze należy oddać lepiej przygotowanym i bardziej zdolnym.

§ 70. W poczet uczniów gimnazjum mogą być przyjęci bez egzaminu kandydaci, którzy przedstawią świadectwo pomyślnego złożenia egzaminu do klasy I szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego.

§ 71. Kandydat, który zdał egzamin do klasy I i nie został przyjęty do danego gimnazjum z powodu braku miejsc, może być przyjęty w tym samym roku bez ponownego składania egzaminu do klasy I innego gimnazjum najdalej w ciągu pierwszego okresu szkolnego.

C. Egzaminy wstępne do klasy II, III i IV.

§ 72. Egzamin wstępny do klas wyższych niż pierwsza przeprowadza się jedynie w wypadkach, gdy są w nich wolne miejsca. Egzamin do klasy IV kandydat może zdawać po uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia władz szkolnych.

§ 73. Do egzaminu dopuszcza się wszystkich kandydatów, którzy spełniają wymagania, określone specjalnemi przepisami, a odpowiadają co do wieku następującemu warunkowi:

przy egzaminie do klasy II ukończenie co najmniej lat 13 a nie przekroczenie lat 16; przy egzaminie do każdej klasy następnej osiągnięcie względnie nieprzekroczenie powyższej granicy wieku, przesuniętej odpowiednio o rok wzwyż.

§ 74. Kandydaci zdają egzamin ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych, nauczanych w klasach poprzednich w zakresie wskazanym przez obowiązujący program.

§ 75. Kandydat może być przyjęty, o ile zda egzamin ze wszystkich przedmiotów z wynikiem pomyślnym i wykaże odpowiedni stopień ogólnego rozwoju.

D. Przechodzenie uczniów.

§ 76. Uczniów, przechodzących z jednego gimnazjum do drugiego o tym samym programie, nie obowiązuje składanie egzaminu.

§ 77. Uczniowie przechodzący z gimnazjum z nauką języka łacińskiego do gimnazjum bez nauki języka łacińskiego lub odwrotnie, zdają egzamin jedynie z różnicy programów.

E. Ocena uczniów.

§ 78. Aby umożliwić stosowanie odpowiednich metod wychowania i nauczania, a przez to osiągnąć należyte wyniki, nauczyciel winien stale i konsekwentnie urabiać sobie opinję o uczniu, biorąc pod uwagę: a) warunki domowe życia i pracy ucznia, b) właściwości fizyczne i stan zdrowia. c) właściwości psychiczne, a zwłaszcza uzdolnienia i zamiłowania, d) ustosunkowanie się do pracy nad danym przedmiotem, a więc stopień zainteresowania, pilności i wytrwałości, e) wyniki osiągane w tej pracy, f) ustosunkowanie się do życia klasy i szkoły.

W szczególności nauczyciel urabia sobie możliwie dokładną opinję o pracy ucznia nad danym przedmiotem, badając jej planowość, natężenie, przebieg, stopień samodzielności i zaradności ucznia.

§ 79. Przy końcu każdego okresu szkolnego:

a) nauczyciel ustala ocenę wyników, osiągniętych przez ucznia w zakresie danego przedmiotu, przyjmując jako kryterjum wymagania obowiązującego programu; ocena winna być oparta na systematycznem badaniu postępów i wyników pracy ucznia, nie zaś na luźnych i nielicznych, a tem mniej przypadkowych spostrzeżeniach i osądach,

b) Rada Pedagogiczna, rozważywszy wspólnie co do każdego ucznia dane, wyżej wymienione w § 78, ustala swą opinję o uczniu i ocenę jego zachowania się.

Przy ocenie postępów z ćwiczeń cielesnych bierze się przedewszystkiem pod uwagę usiłowania ucznia przy stanie jego zdrowia w kierunku zdobycia usprawnienia cielesnego.

§ 80. Ocenę wyników nauki i zachowania się wyraża się w odpowiednich stopniach. W księgach szkolnych notuje się prócz stopni krótkie motywy ocen niedostatecznych oraz opinję Rady Pedagogicznej o uczniu wraz z uzasadnieniem.

§ 81. Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych oraz ocenę zachowania się.

O wynikach nauki po pierwszym i trzecim okresie szkolnym zawiadamia się rodziców względnie opiekunów ucznia.

§ 82. Stopnie, ustalone z końcem okresu II, są zarazem stopniami za pierwsze dwa okresy; stopnie ustalone z końcem okresu III, są zarazem stopniami za pierwsze trzy okresy. Stopnie, ustalone z końcem okresu IV, są zarazem stopniami rocznemi.

§ 83. Promowanie uczniów do klas następnych odbywa się na podstawie stopni rocznych z przedmiotów obowiązkowych (§ 28-a). Stopnie z przedmiotów nadobowiązkowych (§ 28-b) nie mają wpływu na promocję. Uczeń może być promowany do klasy następnej, o ile ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych posiada stopnie dostateczne. W wyjątkowych przypadkach, określonych specjalnemi przepisami, uczeń może być promowany do klasy II-ej względnie III-ej mimo stopnia niedostatecznego z jednego przedmiotu.

Jakiekolwiek egzaminy uzupełniające lub promocyjne do klasy następnej nie mogą być stosowane.

Decyzja o promowaniu ucznia do każdej klasy winna być powzięta w głębokiem poczuciu odpowiedzialności i oparta na całkowicie ugruntowanej opinji o ogólnym rozwoju i zasobie wiadomości oraz sprawności ucznia.

§ 84. Postanowienia § 83 ustęp ostatni mają szczególniejsze zastosowanie przy ustalaniu decyzji o wynikach nauki uczniów w klasie IV-ej.

Dla wykonania tych postanowień należy:

a) w ciągu całego czasu nauki w klasie IV sprawdzać ze szczególną ścisłością stan wiadomości i sprawności uczniów,

b) w przypadkach, nasuwających uzasadnione wątpliwości, organizować w drugiem półroczu sprawdzanie na lekcjach wyniku pracy poszczególnych uczniów przez nauczyciela, uczącego danego przedmiotu przy współudziale 1—2 innych nauczycieli.

VIII. Ukończenie gimnazjum, uprawnienia absolwentów.

§ 85. Uczeń, który otrzymał w klasie IV-ej oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz z zachowania się, otrzymuje zamiast świadectwa rocznego świadectwo ukończenia gimnazjum.

§ 86. Ukończenie gimnazjum uprawnia absolwentów do ubiegania się o przyjęcie do liceów oraz szkół zawodowych stopnia licealnego.

Absolwent gimnazjum, zgłaszający się do jednej z tych szkół, zawiadamia o tem gimnazjum, które przesyła interesowanej szkole odpis z ksiąg szkolnych, zawierający oceny roczne z czasu pobytu ucznia w gimnazjum oraz ogólną opinję o uczniu. Treść opinji winna być na życzenie rodziców ucznia podana im do wiadomości.

11.

Taksy i opłaty szkolne.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 143 z dnia 12 października 1933 r. (I. R. 8489/33) w sprawie wyjaśnień do zarządzenia o taksach i opłatach szkolnych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.

Nr. II. 32037/33. W związku z wątpliwościami, jakie nasunęły się jednemu z kuratorjów okręgów szkolnych przy stosowaniu okólnika Ministerstwa Nr. 125 z dnia 6 września 1933 roku. Nr. I. R. 6542/33 (Dz. Urz. Nr. 10, poz. 150 [1]) o taksach i opłatach szkolnych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych, Ministerstwo wyjaśnia. co następuje:

1. Ustalone w ust. 20 okólnika granice zwolnień nie dotyczą ulgowych taks, przewidzianych dla dzieci czynnych funkcjonarjuszów państwowych. W granicach tych rady pedagogiczne mają prawo udzielania zwolnień od opłaty częściowych i całkowitych niezależnie od ulgowych taks, przyznawanych dzieciom czynnych funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych.

Stosowanie postanowienia ust. 20 okólnika w ujęciu rachunkowem ilustruje następujące przykładowe zestawienie:

Gimnazjum państwowe w N. liczy 200 uczniów, w tem 100 dzieci funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych a 100 dzieci innych.

Szkoła powinnaby uzyskać półrocznie z opłat:

za 100 dzieci funkcjonarjuszów państwowych	zł 5.500
za 100 dzieci innych	zł 11.000
razem	zł 16.500

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. str. 351.

20% sumy zł 16.500 wynosi kwotę zł 3.300 i do wysokości tej kwoty rada pedagogiczna ma prawo udzielić zwolnień ponad kwotę przyznanych ulgowych opłat dzieciom czynnych funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych.

W danym wypadku, jeżeliby rada pedagogiczna przyznała ulgowe opłaty wszystkim dzieciom czynnych funkcjonarjuszów państwowych oraz w całości wykorzystała granicę 20%, ogólna suma ulg i zwolnień wynosić będzie 5.500 + 3.300 = 8.800 zł, a do pobrania za półrocze przypadnie 13.200 zł.

2. Postanowienie ustępu 16 okólnika wprowadza częściowe zwalnianie od taksy dzieci rodziców niezamożnych w różnej wysokości w granicach do 50% normalnej taksy administracyjnej.

Postanowienie to zatem daje możność radom pedagogicznym udzielania zwolnień w kwotach mniejszych od połowy normalnej taksy, nie wyłączając, o ile zajdzie potrzeba, zwolnień nawet w kwotach drobnych.

Jednocześnie Ministerstwo oznajmia, że okólnik Ministerstwa Nr. 16 z dnia 31 stycznia 1933 r. (Nr. II S 11097/32 Dz. Urz. Min. Nr. 1, poz. 10 [1]), upoważniający kuratorja okręgów szkolnych do odraczania i rozkładania na raty w wyjątkowych wypadkach taksy administracyjnej, pozostaje nadal w mocy.

Dyrektor Departamentu *(—) K. Makuch.*

12.

Kwalifikacje zawodowe wychowawczyń przedszkoli.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 645.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249) postanawiam, co następuje:

Art. 1. Kwalifikacje zawodowe do prowadzenia zajęć wychowawczych w przedszkolach posiada osoba, która uzyskała dyplom na wychowawczynię przedszkoli przez ukończenie państwowego lub prywatnego z prawami szkół państwowych: seminarjum lub liceum dla wychowawczyń przedszkoli.

Art. 2. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może uznać inne studja za równoznaczne z wymienionemi w art. 1 i przyznać kwalifikacje zawodowe do prowadzenia zajęć wychowawczych w przedszkolach, przyczem zależnie od jakości odbytych studjów może uzależnić przyznanie kwalifikacyj od złożenia określonego przez siebie egzaminu.

Art. 3. Osoby, posiadające w myśl obowiązujących przepisów kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, mogą je rozszerzyć na prowadzenie zajęć wychowawczych w przedszkolach przez zdanie egzaminu uzupełniającego na podstawie przepisów, wydanych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 27.

Art. 4. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może uznać za posiadające kwalifikacje zawodowe do prowadzenia zajęć w przedszkolach osoby nie posiadające w myśl rozporządzenia niniejszego kwalifikacyj zawodowych, o ile przezd wejściem w życie rozporządzenia niniejszego ukończyły 30 rok życia i odbyły co najmniej trzyletnią praktykę w przedszkolach, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wybitną.

Art. 5. Osoby czynne w przedszkolach przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, nie posiadające kwalifikacyj, mogą do końca 1936 roku uzyskać je przez zdanie egzaminu, określonego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, o ile wykażą się co najmniej dwuletnią odbytą przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego praktyką w przedszkolu, uznaną za zadawalającą przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub przez oznaczoną przez niego władzę szkolną. Po tym terminie, osoby te, w razie nieuzyskania kwalifikacyj, nie mogą być nadal zatrudnione w charakterze wychowawczyń przedszkoli.

Art. 6. Świadectwa ukończenia państwowego lub prywatnego z prawami szkół państwowych seminarjum ochroniarskiego i świadectwa egzaminu końcowego, złożonego przed państwową komisją egzaminacyjną przy seminarjum ochroniarskiem, wydawane do czasu zorganizowania pełnych seminarjów dla wychowawczyń przedszkoli, będą dawały kwalifikacje do prowadzenia zajęć wychowawczych w przedszkolach.

Art. 7. Kwalifikacje zawodowe wychowawczyń przedszkoli uprawniają do prowadzenia zajęć wychowawczych w języku polskim, lub, o ile to jest wyraźnie zaznaczone w dyplomie, w języku polskim i innym.

Osoba, posiadająca kwalifikacje zawodowe do prowadzenia zajęć wychowawczych w przedszkolach tylko w języku polskim, może je rozszerzyć i na inny język przez zdanie egzaminu uzupełniającego na podstawie przepisów, wydanych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 8. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub oznaczona przez niego władza szkolna może zezwalać na prowadzenie zajęć wychowawczych w przedszkolach osobom, nie posiadającym w myśl rozporządzenia niniejszego kwalifikacyj zawodowych, jednakże nie dłużej, niż do końca trzeciego roku od dnia zatrudnienia tej osoby w przedszkolu.

Art. 9. Wymienione w poprzednich artykułach kwalifikacje zawodowe wychowawczyń przedszkoli stanowią zarazem przewidziane w art. 8 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 104, poz. 873) kwalifikacje zawodowe dla ustalenia wychowawczyń przedszkoli.

Art. 10. Przepisy rozporządzenia niniejszego nie naruszają specjalnych uprawnień, przewidzianych w umowach międzynarodowych, w warunkach i granicach w umowach tych ustalonych.

Art. 11. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

---

[1]) 30 października 1933 r.

Art. 12. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki,* Prezes Rady Ministrów i Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz,* Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki,* Minister Spraw Zagranicznych: *Beck,* Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski,* Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki,* Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski* Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *Nakoniecznikow - Klukowski,* Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki,* Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz,* Minister Opieki Społecznej: *Hubicki,* Minister Poczt i Telegrafów: *Kaliński.*

Organizacja szkół.

Na podstawie art. 2, ust. 1, ustawy z dnia 11 marca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 334, udzielono p. Kazimierzowi Świderskiemu w Stryju prawa otwarcia Liceum Handlowego w Stryju (L. III. 31695/33).

Ruch służbowy.

Kuratorjum O. S. Lw.

P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 10-go października 1933 r. Nr. BP. 15079/33 powołał p. inż. Stefana Frischa, pozostającego w stanie nieczynnym okręgowego wizytatora szkół w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego, zpowrotem do służby czynnej na poprzednio zajmowane stanowisko okręgowego wizytatora szkół Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie.

P. Minister W. R. i O. P. przeniósł w stan spoczynku:

rozporządzeniem z dnia 12-go października 1933 roku Nr. BP. 15525/33 p. Józefa Hornunga, pozostającego w stanie nieczynnym okręgowego wizytatora szkół w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie,

rozporządzeniem z dnia 8-go października 1933 roku Nr. BP. 1591/33 p. Czesława Zająca, pozostającego w stanie nieczynnym okręgowego wizytatora szkół w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie.

Inspektoraty.

Mianowani.

P. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zamianował:

P. Jaworczykowskiego Zygmunta, nauczyciela seminarjum nauczycielskiego męskiego we Lwowie, zastępcą inspektora szkolnego na obwód lwowski miejski,

p. Kuchciaka Macieja, zastępcę inspektora szkolnego we Lwowie mieście, zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny lwowski miejski,

p. Paradysza Jana, prowizorycznego zastępcę inspektora szkolnego w Przemyślu, zastępcą inspektora szkolnego (a nie inspektorem szkolnym

jak mylnie podano w numerze 10 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw.) na obwód szkolny przemyski,

P. Kurator O. S. Lw. zamianował:
p. Chytlę Stanisława, adjunkta kancelaryjnego w IX st. sł. w b. Radzie Szkolnej Powiatowej w Sanoku, adjunktem kancelaryjnym w Inspektoracie Szkolnym w Sanoku,
p. Nawrockiego Mieczyława, asesora w VIII st. sł. w b. Radzie Szkolnej Powiatowej w Stanisławowie, asesorem w Inspektoracie Szkolnym w Stanisławowie.

P. Kurator O. S. Lw. powierzył czynności administracyjne celem odbycia praktyki w nadzorze szkolnym:
p. Byrze Janowi, nauczycielowi gimnazjum w Złoczowie, w Inspektoracie Szkolnym w Złoczowie,
p. Chruścielowi Stanisławowi, nauczycielowi seminarjum naucz. męskiego we Lwowie, przydzielonemu do szkoły ćwiczeń seminarjum męskiego we Lwowie, w Inspektoracie Szkolnym we Lwowie,
p. dr. Gilewiczowi Aleksemu, nauczycielowi kontraktowemu gimnazjum X we Lwowie, w Inspektoracie Szkolnym Zamiejskim we Lwowie,
p. Rudnickiemu Stanisławowi, p. o. dyrektora seminarjum naucz. męskiego w Sokalu, w Inspektoracie Szkolnym w Rawie Ruskiej,

P. Kurator O. S. Lw. przeniósł:
p. Derczyńskiego Edmunda, adj. kanc. w b. Radzie Szkolnej Pow w Złoczowie, do Inspektoratu Szkolnego w Tarnopolu,
p. Marję Januszewską, adjunkta kancelarjnego w IX st. sł. w Radzie Szkolnej Powiatowej w Kolbuszowej, na równorzędne stanowisko do Inspektoratu Szkolnego w Samborze,

P. Minister W. R. i O. P. przeniósł p. Szwarza Eugenjusza, prow. zastępcę inspektora szkolnego w Drohobyczu, na stanowisko prow. zastępcy (a nie inspektora szkolnego, jak mylnie podano w Nr. 10, Dz. Urz. Kur. O. S. Lw.) inspektora szkolnego na obwód szkolny rzeszowski.

P. Minister W. R. i O. P. przeniósł w stan nieczynny:
p. Jelinka Wacława, adjunkta kancelaryjnego w X st. sł. w b. Radzie Szkolnej Powiatowej w Jaworowie,
p. Matwijowa Józefa, urzędnika w IX st. sł. w b. Radzie Szkolnej Powiatowej w Zbarażu.

Szkoły średnie ogólnokształcące, zakłady kształcenia nauczyciela, szkoły zawodowe i powszechne.

Mianowani.

Bar Michał, nauczycielem gimnazjum I w Rzeszowie.

Dzieciniakówna Helena kierowniczką 2-klasowej szkoły w Pieczychwostach (Żółkiew).

Galewicz Ludwik kierownikiem 2-klasowej szkoły w Iwli (Krosno); Gładysz Karol kierownik 2-klasowej szkoły w Rudawce Birczańskiej (Dobromil); Gottliebowa Marja powołana zpowrotem do czynnej służby na stanowisko nauczycielki szkoły Nr. 13 we Lwowie; Grodzicki Jan nauczycielem seminarjum męskiego w Tarnopolu.

Hałdys Michał kierownikiem 7-klasowej szkoły im. św. St. Kostki w Przemyślu.

Iwasiów Grzegorz kierownikiem 4-klasowej szkoły w Roszniowie (Tłumacz).

Jużak Mieczysław kierownikiem 2-klasowej szkoły w Nagórzance (Buczacz).

Kupiec Jan kierownikiem 7-klasowej szkoły im. Czackiego w Przemyślu.

Lęcznar Antoni nauczycielem gimnazjum w Krośnie.

Inż. Miksiewicz Andrzej nauczycielem szkoły rolniczej w Miłocinie (Rzeszów).

Nowicki Ignacy kierownikiem 3-klasowej szkoły w Łowcach (Jarosław).

Późniak Tadeusz p. o. wizytatorem w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego w Brześciu n/Bugiem.

Wojas Jan kierownikiem 7-klasowej szkoły męskiej im. Piramowicza w Przemyślu; Wojtasiewicz Tomasz nauczycielem gimnazjum w Sokalu.

P r z e n i e s i e n i.

Bajówna Bronisława, nauczycielka szkoły w Rożkówce (Brześć n/Bugiem) do 1-klasowej szkoły w Niesłuchowie (Kamionka Strum.); Brykowa Janina, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Toustoługu (Tarnopol), do 7-klasowej szkoły Nr. 22 we Lwowie.

Dajewski Władysław, nauczyciel seminarjum naucz. żeńskiego w Przemyślu, do gimnazjum w Rohatynie.

Eislerowa Amalja, nauczycielka 7-klasowej szkoły męskiej im. A Mickiewicza w Złoczowie, do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. M. Mościckiej w Czortkowie.

Garsztecka Zofja, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej im. M Mościckiej w Czortkowie, do 7-klasowej szkoły meskiej im. A. Mickiewicza w Złoczowie.

Huzar Antoni, kierownik 2-klasowej szkoły w Bosyrach (Kopyczyńce), do 2-klasowej szkoły w Kotówce (Kopyczyńce).

Iwankowa Aleksandra, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Niesłuchowie (Kamionka Strum.), do 1-klasowej szkoły w Rożkówce (Brześć n/B.).

Kardasz Izydor, nauczyciel gimnazjum X we Lwowie, do gimnazjum im. Staszica w Warszawie; Kazienkowa Wiktorja, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Wietlinie (Jarosław), do 2-klasowej szkoły im. kr. Jadwigi w Łukawcu (Rzeszów); Dr. Kuchta Jan, nauczyciel gimnazjum III we Lwowie, do gimnazjum IV we Lwowie.

Lenardowa Izabela, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Łoszniowie (Trembowla), do 4-klasowej szkoły w Nastasowie (Tarnopol); Litwinówna Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Tomaszowie Lubelskim (Tomaszów), do 7-klasowej szkoły Nr. 49 we Lwowie.

Nebenzahlówna Estera, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej im. św. Kingi w Sanoku, do 7-klasowej szkoły im. Hoffmanowej w Sanoku; Nowosielska Wanda, kierowniczka 7-klasowej szkoły żeńskiej im. Kl. Hoffmanowej w Przemyślu, do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. Konarskiego w Przemyślu.

Paczutowa Stefanja, nauczycielka szkoły w Wierzbianach (Jaworów), do 2-klasowej szkoły Sierakościach (Przemyśl).

Stroff Ottokar Mieczysław, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Zawadach (Łask), do 5-klasowej szkoły w Mirocinie, (Przeworsk).

Zmarz Szymon, nauczyciel gimnazjum męskiego im. St. Staszica w Lublinie, do gimnazjum VII we Lwowie.

Spensjonowani.

Bałkowska Eugenja, kierowniczka 3-klasowej szkoły w Beńkowej Wiszni (Rudki).

S. Chmurówna Stefanja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Rawie Ruskiej; Curkowska Eleonora, kierowniczka 2-klasowej szkoły w Pacykowie (Dolina); Ks. Cypryś Jan, nauczyciel religji rzym.-kat. 7-klasowej szkoły w Leżajsku (Łańcut).

Głuszkiewicz Jan, kierownik szkoły w Sądowej Wiszni (Mościska); Gofryk Matylda, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Budkowie (Lwów).

Hirka Aleksander, kierownik 4-klasowej szkoły w Czernichowcach (Zbaraż); Hubisz Michał, nauczyciel 7-klasowej szkoły męskiej Nr. 1 im. św. Anny we Lwowie; Huminiak Jan, kierownik 3-klasowej szkoły w Sokoli (Mościska).

Kolankowska Włodzimiera, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. Szaszkiewicza w Przemylu.

Maciech Włodzimierz, kierownik 3-klasowej szkoły w Siwce Wojniłowskiej (Kałusz); Maciechowa Eufrozyna, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Siwce Wojniłowskiej (Kałusz); Malinowski Kazimierz, kierownik 6-klasowej szkoły w Biskowicach (Sambor).

Obaczówna Karolina, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Czudcu (Rzeszów).

Pietruszkowa Rozalja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Ryszkowej Woli (Jarosław).

Rozdolska Olga, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Krechowie (Żydaczów); Rożkiewicz Wilhelm, kierownik 7-klasowej szkoły im. St. Jachowicza w Rzeszowie).

Skarbiński Edmund, profesor IX gimnazjum we Lwowie; Stankiewiczówna Jadwiga, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Żurawicy (Przemyśl); Strowska Michalina, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Krzywczycach (Lwów).

Tomaszek Mikołaj, kierownik 3-klasowej szkoły w Solcu (Drohobycz).

Wilkowa Romana, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Tarnobrzegu; Wolański Józef, nauczyciel 7-klasowej szkoły męskiej w Borysławiu; Wolański Wincenty, kierownik 4-klasowej szkoły w Nadybach (Sambor).

Zakulski Ludwik, pozostający w stanie nieczynnym dyrektor gimnazjum w Nisku.

Zwolnieni.

Siekanowiczowa Paulina, nauczycielka szkół powszechnych, pozostająca w stanie pozasłużbowym.

Zmarli

Tyszecki Longin, kierownik 4-klasowej szkoły w Snowiczu, pow. Złoczów, zmarł dnia 28-go października 1933 roku w 55 roku życia, a 28 roku służby nauczycielskiej.

Konkursy.

Konkursy na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych.

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	**Dolina**	Cisów	2 kl.	koed.	—	pol.-r.	2 ubik.	1 mg	Konkurs 2-gi
2	„	Czołhany	3 „	„	—	ruski	2 „	2 mg	Konkurs 2-gi
3	„	Roztoczki	2 „	„	—	„	3 „	2 mg	Konkurs 3-ci
4	„	Kalna	2 „	„	—	„	3 „	3 mg	Konkurs 3-ci
1	**Drohobycz**	Borysław	5 „	„	im. T. Szewczeuki	„	4 „	2 mg	Konkurs 2-gi
1	**Horodenka**	Horodenka	7 „	żeńska	—	polski	—	57 a	Pierwszeństwo z w. k. n.
2	„	Strzylcze	4 „	koed.	—	pol.-r.	3 „	10 mg	
1	**Jaworów**	Szutowa	2 „	„	—	polski	2 „	—	Konkurs 2-gi
1	**Kałusz**	Kamień	2 „	„	—	ruski	3 „	—	
2	„	Krasna	3 „	„	—	pol-r.	3 „	—	
3	„	Petranka dolna	3 „	„	—	„	2 „	5 a	
4	„	Równia	2 „	„	—	„	3 „	—	
5	„	Seredne	2 „	„	—	„	—	—	
6	„	Zbora	3 „	„	—	„	4 „	—	
7	„	Dołpotów	2 „	„	—	ruski	3 „	$1^1/_4$ mg	Konkurs 2-gi
1	**Rohatyn**	Bouszów	5 „	„	—	pol.-r.	3 „	1020 m²	Konkurs 2-gi
2	„	Bursztyn	7 „	„	—	„	3 „	1 ha	Pierwszeństwo z w. k. n.
3	„	Czercze	3 „	„	—	ruski	4 „	23 a	
1	**Sambor**	Sambor	7 „	męska	im. A. Mickiewicza	polski	—	1 ha	
2	„	Hordynia	3 „	koed.	—	pol.-r.	3 „	1 ha	

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	Stanisławów	Jezupol	6 kl.	koed.	—	polski	—	—	Konkurs 2-gi Pierwszeństwo z w. k. n.
1	Stry	Stynawa niżna	3 „	„	—	pol.-r.	—	1 ha	Konkurs 2-gi
1	Tłumacz	Hostów	2 „	„	—	polski	—	—	Konkurs 3-ci
2	„	Strychańce	3 „	„	—	po .-r.	4 ubik.	—	Konkurs 2-gi
1	Zbaraż	Kujdańce	4 „	„	—	polski	3 „	2 mg	Konkurs 2-gi

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do 15-go stycznia 1934 roku.

Zapisz się na Członka Tow. Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych

Ogłoszenia.

Pomoc lekarska.

Wykaz uznanych szpitali wojskowych.

Nr. B P. 41629/33. Wskutek pisma Urzędu Wojewódzkiego Lwowskiego z dnia 11 października 1933 r. L. Z. 31/3/933 podaje się do wiadomości wykaz szpitali wojskowych, do których mogą być na podstawie pisma Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 13 kwietnia 1933 r. Nr. Z. O/30/a/46/33 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 198) kierowani na leczenie na rachunek Skarbu Państwa funkcjonarjusze państwowi i członkowie ich rodzin, uprawnieni do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej. 1) Szpital Wojskowy C. W. San. w Warszawie. 2) 1-szy Szpital Okręgowy w Warszawie. 3) 2-gi Szpital Okręgowy w Chełmie. 4) 3-ci Szpital Okręgowy w Grodnie. 5) 4-ty Szpital Okręgowy w Łodzi. 6) 5-ty Szpital Okręgowy w Krakowie. 7) 6-ty Szpital Okręgowy we Lwowie. 8) 7-my Szpital Okręgowy w Poznaniu. 9) 8-my Szpital Okręgowy w Toruniu. 10) 9-ty Szpital Okręgowy w Brześciu n/B. 11) 10-ty Szpital Okręgowy w Przemyślu. 12) Filja 2 Okręgowego Szpitala w Lublinie. 13) Szpital Wojskowy Obszaru Warownego w Wilnie. 14) Wojskowy Szpital Sezonowy w Busku 15) Wojskowy Szpital Sezonowy w Ciechocinku. 16) Wojskowy Szpital Sezonowy w Druskienikach. 17) Wojskowy Szpital Sezonowy w Inowrocławiu. 18) Sanatorjum Wojskowe im. Marszałka Piłsudskiego w Zakopanem. 19) Sanatorjum Wojskowe w Rajczy.

Kurs poznania Wilna.

Komunikat Kuratorjum O. S. Wileńskiego z dn. 19 października 1933 r. Nr. O. 33536/33.

Nr. O. 33140/33. Komisja Wycieczkowa Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego organizuje w okresie feryj zimowych, w czasie od 3 do 13 stycznia 1934 r., kurs poznania Wilna.

Zadaniem kursu jest danie możności dokładnego poznania Wilna oraz pobudzenie większego zainteresowania się krajoznawstwem i turystyką.

Program kursu obejmuje: I. Wycieczki: Góra Zamkowa i ogólny widok na Wilno. Ruiny zamku górnego i teren zamku dolnego. Muzeum Etnograficzne U. S. B. Wilno i okolice pod względem geograficzno-przyrodniczym. Kościoły: Św. Anny, Bernardynów i Św. Michała. Katedra. Plac Napoleona, Uniwersytet, Kościół św. Trójcy, Plac Ratuszowy, Antokol. Muzeum Tow. Przyjaciół Nauk i szereg innych zabytków.

II. Wykłady, poświęcone następującym zagadnieniom: Zarys historji miasta Wilna. Wartość wychowawcza wycieczek. Organizacja wycieczki i wędrówki. Ochrona przyrody i zabytków sztuki i kultury. Szlaki wycieczkowe na Wileńszczyźnie. Przewodniki i mapy na wycieczce. Szkolna akcja krajoznawczo - turystyczna.

Poza tem przewidziana jest możność korzystania z teatrów i inne rozrywki.

Kurs organizowany jest w Wilnie w lokalu szkolnego schroniska wycieczkowego (ul. Dominikańska 3/5). Opłaty za kurs wynoszą: 15 zł (piętnaście zł) wpisowe i 30 zł (trzydzieści zł) za mieszkanie i utrzymanie na kursie. Osoby, które nie będą korzystać z mieszkania i utrzymania, opłacają tylko wpisowe.

Osoby, pragnące zapisać się na powyższy kurs, winny wnieść w terminie do 10 grudnia 1933 r. podanie bezpośrednio do Komisji Wycieczkowej Kuratorjum Okręgu Szkolnego w Wilnie. ul. Wolana 10. Do podania należy dołączyć dowód wpłacenia na P. K. O. na Nr. 60150 (konto Komisji Wycieczkowej) wpisowego, bez czego podanie rozpatrywane nie będzie.

Osoby, które zgłoszą się na kurs, otrzymują dokładne informacje wraz z programem kursu.

Konkurs na stypendjum.

Kuratorjum Fundacji Stypendjalnej im. Marji Zaborowskiej ogłasza konkurs na jedno stypendjum w wysokości zł 900 (dziewięćset złotych) rocznie, o które mogą ubiegać się absolwentki szkół zawodowych żeńskich, mające zamiar dokształcić się w pracy organizacyjnej w spółdzielniach zarobkowych.

Podanie poparte: a) życiorysem, napisanym własnoręcznie, b) dowodami studjów, c) dowodem praktyki zawodowej krawieckiej, d) opinją dyrekcji szkoły, e) fotografją, — należy nadsyłać pod adresem fundacji, Warszawa, Wspólna 81 (lokal Stow. „Służba Obywatelska") do dnia 15 grudnia 1933.

Komisje egzaminacyjne dla nauczycieli szkół powszechnych.

P. Kurator O. S. Lw. zamianował na resztę okresu 1932 — 1934 p. Józefa Follprechta, zast. inspektora szkolnego w Kołomyi, członkiem Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w Kołomyi (rejon IV);

p. Teodora Foltaka, nauczyciela Państw. Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Krośnie, członkiem Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w Krośnie (rejon V);

p. Zofję Dobrzańską, nauczycielkę szkoły powsz. w Przemyślu, p. Kazimierza Koczocika, kierownika szkoły powsz. w Przeworsku, p. Bronisławę Graff, nauczycielkę szkoły powszechnej w Przeworsku, p. Michała Smykę, nauczyciela szkoły powszechnej w Przeworsku, członkami Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w Przemyślu (rejon VII).

Gminy.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 października 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 589, gmina wiejska Podlesie, powiatu skałackiego, województwa tarnopolskiego, została włączona do gminy miejskiej Grzymałów, tegoż powiatu i województwa.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 października 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 591, gminy wiejskie Folwarki Wielkie, Folwarki Małe, Smólno i Stare Brody, powiatu brodzkiego, województwa tarnopolskiego, zostały włączone do gminy miejskiej Brody tegoż powiatu i województwa.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 października 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 592, gminy wiejskie Krzywulanka i Podzamcze w powiecie kamioneckim, województwie tarnopolskiem, zostały włączone do miasta Kamionka Strumiłowa w tymże powiecie i województwie.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 października 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 594 i 595 gmina Nisko w powiecie niżańskim, województwie lwowskiem, i gmina Winniki w powiecie i województwie lwowskiem, zostały zaliczone do miast rządzących się ustawą z dnia 13 marca 1889 r. (Dz. u. kr. Nr. 24 ze zmianami wynikającemi z późniejszych ustaw oraz ustawy z dnia 23 marca 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294).

Państwowa Bibljoteka Pedagogiczna.

(Lwów, ul. Kubali 4).

P. Kurator O. S. Lw. powierzył rozp. z dnia 23 września 1933 r. Nr. BP. 36401/33. p. dr. Janowi Kuchcie, nauczycielowi Państwowego Gimnazjum IV im. J. Długosza we Lwowie, kierownictwo Państwowej Bibljoteki Pedagogicznej we Lwowie

Spis nowonabytych książek Państwowej Centralnej Bibloteki Pedagogicznej.

Adamski Maksymiljan. Metodyczny przewodnik do nauki arytmetyki z geometrją w szkołach powszechnych. Kl. I. Łódź. 1934. 6675
Bon Gustaw. Psychologja tłumu. Lwów. 6708
Bornholtz Tadeusz Dr. Organizacja i technika pracy wychowawczej w szkole średniej. Warszawa. 1931. 6692
Bühler Charlotte Dr. Dziecięctwo i młodość. Warszawa. 1933. . . . 6730
Bühnemann Hermann. Die Selbstbildung des Schulkindes. Berlin-Leipzig. 6700
Bystroń Jan. Uspołecznienie szkoły. Warszawa. 1933. 6666
Claparede E. Dr. Wychowanie funkcjonalne. Warszawa-Lwów. 1933. . . 6676
Czerwiński S. O nowy ideał wychowawczy. Warszawa. 1933. . . . 6168
Czystowski J., Kowalewski M. Jak realizować nowy program przyrody żywej. Warszawa. 1933. 6737
Dańcewiczowa Jadwiga. Jak realizować nowy program języka polskiego. Warszawa. 1933. 6678
Dobraniecki Stanisław. Organizacja pracy w kl. II na podstawie nowego programu. Warszawa. 1933. 6678
Drzewiecki Stefan. Wychowanie obywatelsko-państwowe w nowych programach. Warszawa. 1933. 6678
Dudkówna E., Strzelecka J. Jak realizować nowy program matematyki. Warszawa. 1933. 6707
Gemborek Edward. O prowadzeniu ćwiczeń przyrodniczych w pracowni szkolnej. Lwów. 1933. 6697
Golias Marjan. Rola szkoły w organizowaniu pracy domowej ucznia. Lwów. 1933. 6698
Green G. Psychoanaliza w szkole. Warszawa. 1933. 6683
— Marzenia na jawie. Warszawa. 1933. 6684
Higier H. Dr. Dzieci intellektualnie i moralnie upośledzone. Warszawa. 1933. 6746
Hoszowska Wład. Dr. Jak realizować nowy program historji. Warszawa. 1933 r. 6709
Jżyk Stanisław. Dzienny rozkład materjału naukowego dla V kl. szkół powszechnych 6744
— Rozkład szczegółowy materjału naukowego dla publicznych szkół powszechnych na kl. I. II. III. Okres pierwszy. Łódź. 1933. . . 6658
— t. s. Okres drugi. Łódź. 1933. 6658
— t. s. Okres trzeci. Łódź. 1933. 6658
— Nowoprogramowy rozkład materjału naukowego na miesiące dla klas I i II szkoły powszechnej. Jarosław. 1933. 6661
— j. w. Z języka polskiego, — dla kl. III—VII szkoły powszechnej. Jarosław. 1933. 6702
— j. w. Z geografji, przyrody żywej, martwej, higjeny i rachunków z geometrją, — dla klasy V-ej. Jarosław. 1933. 6660
— j. w. Z historji, dla klasy V-ej. Jarosław. 1933. 6659
Janowski Aleksander. Warszawa (Cuda Polski). Poznań. 1933. . . . 6736
Karon Jerzy. Rola wychowawcy w samorządzie młodzieży. Warszawa. 1933. 6745
Klemm Otto. Pädagogische Psychologie. Breslau. 1933. 6741
Klemensiewicz Zenon. Poradnik dla nauczyciela do podręcznika Język polski dla klasy I gimnazjalnej. Lwów. 1933. . . . . . . 667[illegible]

Wiącek St., Ciepielewicz J. Czytanie w szkole powszechnej. Warszawa. 1933 r. 6678
Zeligman Józef. Wychowanie obywatelskie mniejszości narodowych. Warszawa. 1932. 6694
— Wytyczne dla autorów programów szkół ogólnokształcących. Lwów. 1933 r. 6690
Zuluśka Barbara. O wychowaniu religijnem dzieci w wieku przedszkolnym. Poznań. 1932. 6742

Zachęcaj do zapisywania się na Członków Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Książki, Czasopisma.

Piętnastolecie Państwa Polskiego.

Nr. O. 34855/33. W najbliższych dniach ukaże się nakładem Powszechnego Uniwersytetu Korespondencyjnego 4-arkuszowa broszura p. t. „Pietnastolecie Państwa Polskiego".

Będzie to praca zbiorowa współpracowników i przyjaciół P. U. K. poprzedzona łaskawie przedmową przez p. Premjera Janusza Jędrzejewicza.

Broszura zawiera przegląd prac i zdobyczy pietnastoletniego okresu niepodległości Państwa Polskiego. Treść jej stanowią następujące artykuły: Jak Polska zdobyła niepodległość. Budowa podstaw ustrojowych Polski. Obywatel a państwo. Siły zbrojne Państwa Polskiego. Polska polityka zagraniczna. Piętnaście lat państwowości a twórczość kulturalna w Polsce. Piętnaście lat szkolnictwa polskiego. Organizacja pracy oświatowej. Rola państwa w życiu gospodarczem Polski. Polskie ustawodawstwo społeczne. Kronika piętnastolecia. Materjał uzupełnią wykresy.

Praca ta, dająca w zarysie przegląd wydarzeń piętnastolecia, jest niezbędna zarówno w biljotece podręcznej nauczyciela, czy instruktora oświatowego, jak i w bibljotece uczniowskiej wszelkiego typu szkół i kursów dokształcających i w bibljotece żołnierskiej, kół młodzieży, w świetlicy, czy wreszcie w domu prywatnym.

Znaleźć w niej można zarówno materjał do odczytów i pogadanek jak i zbiór wiadomości niezbędnych dla obywatela, który pragnie pogłębić swą wiedzę o Polsce.

Cena egzemplarza wynosi 80 gr., przy zamówieniach hurtowych wprost w Powszechnym Uniwersytecie Korespondencyjnym znaczny rabat.

Bliższych informacyj udziela w godzinach biurowych Powszechny Uniwersytet Korespondencyjny. Warszawa, Al. Róż 2 (tel. 8-21-10), konto P. K. O. 9.415.

Książki do bibljotek.

Nakład Państw. Wydawnictwa Książek Szkolnych (Lwów Kurkowa Nr. 21).

Ministerstwo uznało książkę: 1) *Jaworska Julja,* Rok 1863. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Lwów. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, 1933, — za dozwoloną do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 9—11.

2) *Nowakowski Z.*, Cuda teatru. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Lwów. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, 1933, — za dozwoloną do bibljotek szkolnych dla dzieci lat 9—11.

3) *Kuglin J.*, Jak powstaje książka. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Lwów. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, 1933, za dozwoloną do bibljotek szkolnych dla młodszej grupy dzieci lat 11—15.

21. KAZIMIERZ KONARSKI: Warszawa.
22. BERNARD CHRZANOWSKI: Poznań.
23. JERZY GUTSCHE: Narodziny gazety.
24. CZESKA-MYCZYŃSKA: Teofila Sobieska, matka króla Jana.
25. E. M. SCHUMMER-SZERMENTOWSKI: Litwa.
26. ADAM SKAŁKOWSKI: Napoleon.
27. JAN SOKOŁOWSKI: O ptaszkach, gniazdkach i pisklętach.
28. STANISŁAW RACHWAŁ: Ksiądz biskup Bandurski.
29. PIOTR LAURECKI: Chemja czarodziejka.
30. WALERJA SZALAY GROELE: Milusińscy.
31. JAN MISIEWICZ: Służba Policji Państwowej.
32. MAJER TAUBER i JERZY WEINGARTEN: Żydzi.
33. KAZIMIERZ BUCZKOWSKI: Kraków.
34. TADEUSZ NAYDER: Mikołaj Kopernik.
35. MARJA JAWORSKA: Marszałek Foch.
36. MARJA SWOBODZIANKA: Sobieski pod Wiedniem.
37. FRANCISZEK ŁABENDZIŃSKI: O gruźlicy i sposobach zwalczania jej.
38. WITOLD TASZYCKI: Nasza mowa ojczysta.
39. TADEUSZ KROKOWSKI: Wujko czarodziej.
40. STANISŁAW DEDIO: Igrzyska olimpijskie.
41. TADEUSZ KROKOWSKI: Kuźnia olbrzymów.
42. STANISŁAWA SŁOWIKOWSKA: Potwory świata roślinnego.
43. JAN BILIŃSKI: Marsz, marsz Dąbrowski...
44. TADEUSZ SINKO: Spór pióra z ołówkiem.
45. GUSTAW MORCINEK: Łysek z pokładu Idy.
46. JERZY DOBRZYCKI: Wit Stwosz, mistrz dłuta.
47. KAROL GÓRSKI: Toruń.
48. FRYDERYK PAPEE: Święty Kazimierz, Królewicz Polski.
49. M. GUMOWSKI: Zaczęło się od grosza.
50. JAN A. KRAŚNY: Samolot kaprala Orwicza.
51. ZENON KOSIDOWSKI: Mówi do Was radio.
52. FELICJA GOSIENIECKA: Zdobnictwo ludowe.
53. STEFAN PAPEE: Prezydent Ignacy Mościcki.
54. WITOLD ADOLPH: Dzień w mrowisku.
55. WITOLD TASZYCKI: Apostołowie Słowian św. Cyryl i Metody.
56. ZOFJA LIPKOWSKA: Gdynia.
57. BRONISŁAWA WÓJCIK-KEUPRULIAN: Ormianie Polscy.
58. JAN BOGUMIŁ SOKOŁOWSKI: Obrazki z życia ptaków w zimie.
59. JÓZEF KORPAŁA: Maszerują strzelcy, maszerują. .
60. JANUSZ STASZEWSKI: Zwycięstwo pod Wiedniem.
61. JANUSZ DOMANIEWSKI: Pochodzenie zwierząt domowych.
62. JAN DEMBOWSKI: Mowa zwierząt.
63. JADWIGA VIEWEGEROWA: Wędrówki ryb.
64. PAWEŁ ROSZKO: O wojnie gazowej.
65. JAN DEMBOWSKI: Dżdżownica.
66. WITOLD ADOLPH: Świat mrówek.
67. JAN BILIŃSKI: Dąbrowski w Poznaniu.
68. HALINA ZDZITOWIECKA-JASIEŃSKA: Biblioteki dawniej i dzisiaj.
69. ANDRZEJ ZAND: Łódź.
70. JÓZEF WATRA-PRZEWŁOCKI: Wizymir.
71. JADWIGA VIEWEGEROWA: Światło w morzu.
72. ZYGMUNT WOJCIECHOWSKI: Przyczyny upadku dawnej Polski.
73. JAN A. KRAŚNY: Alarm gazowy.
74. JÓZEF JARZĄB: Jak zachować zdrowe zęby.
75. ZYGMUNT HETPER: Poznaj tajniki chemji.
76. JAN DEMBOWSKI: Świat zwierzęcy stawu.
77. MARJAN STEPOWSKI: W dżungli poleskiej.
78. WITOLD HULEWICZ: Stanisław Moniuszko, król pieśni polskiej.
79. KRYSTYNA SINKO: Szlakiem Polski murowanej Kazimierza Wielkiego.
80. Dr ALOJZY FLORCZAK: Brat Albert i Jego dzieło.

Bibljoteka Szkoły Powszechnej w takich, ilustrowanych, o jasnej, barwnej i ciekawej treści 50-groszowych tomikach, opowiada o wszystkiem, co młody, bujny i twórczy umysł zająć może i zainteresować powinno.

Bibljoteka Szkoły Powszechnej podaje wiadomości o Państwie Polskiem, jego przeszłości i teraźniejszości; mówi o literaturze, sztuce, nauce, technice, rolnictwie, przemyśle i handlu.

Informuje o innych narodach i państwach, ich dziejach, znaczeniu i kulturze;

opisuje dzieje wielkich odkryć geograficznych i epokowych wynalazków;

służy praktycznemi i pożytecznemi wskazówkami i poradnictwem zawodowem;

opowiada o wielkich i świętych ludziach, sławionych w głośnych legendach i podaniach;

kreśli obrazki historyczne, obyczajowe i przyrodnicze, zajmując się zagadnieniami społecznemi i prawnemi;

zawiera czytanki i opowiadania różnej, często wesołej treści oraz sztuczki dla teatrzyków szkolnych;

obejmuje wszystkie dziedziny wiedzy i nauki, oraz wszystkie działy twórczości ludzkiej.

Czcionkami drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3